

KATEDRA VÁMBÉRY ÁRMİN FÖLDRAJZVERSENY

ROVATVEZETŐ: TÓTH TIBOR, vambery.armin.foldrajzverseny@gmail.com

A III. forduló megoldásai

1. feladat: Jellemző

Vámbéry Ármin gyerekkorával kapcsolatos települések és indoklásai:

Pozsony, Hamburg, Kápolnásnyék, Münchberg, Bamberg, Szentpéter, Lundenburg, Nyék, Galánta, Szentgyörgy

1. Pozsony – harmadik évfolyamos gimnáziumi diákként a városban tanult
2. Bamberg – személyesen nem járt ott, de dédapja származott a városból
3. Lundenburg – édesenya származott a városból, a gimnázium második éve után töltötte itt a szünidőt
4. Nyék – házi tanító volt a falu kocsmárosának fiánál, Móricznál
5. Szentgyörgy – gimnáziumi diákévei első felét töltötte itt

2. feladat: Kimaradtak

A hiányos szövegből kimaradt részek:

„Az MTA pénzügyi támogatásával 1861 őszén indult útnak Ázsiába, hogy a magyarok nyomai után kutasson. (1.) **Resid Efendi** néven, szunnita dervisnek öltözve indult el Isztambulból. Teheránig jutott el, ahol csatlakozott egy Mekkból hazatérő zarándokcsoporthoz. Velük átutazta (2.) **Közép-Ázsia** sivatagjait. 1863-ban megérkezett az üzbégi (3.) **Khorasanba** (mai nevén: Chiva), ahol még a (4.) **kán** fogadásán is sikeresen játszott a Rasid Effendi szerepét. Amikor Buharán keresztül (5.) **Szamarkandba** érkeztek, ott felkeltette a helyi emír gyanúját, de a több mint félórás kikérdezés alatt mégis sikerült meggyőznie igazhitű voltáról.

Vámbéry útja volt az első sikeres, európai ember által véghez vitt újkori felfedezőút e térségben. Hosszú és veszélyes út után (6.) **1864** májusában érkezett vissza Pestre. A *Közép-ázsiai utazás* és annak angol nyelvű párja, a *Travels in Central Asia* (7.) **1865**-ben jelent meg. Ausztria londoni nagykövete a (8.) **császárhoz** szóló ajánlólevelet adott neki, aki Vámbéryt kihallgatáson fogadta és nemzetközi sikereit a Pesti Egyetemre szóló (9.) **nyelvtanári** kinevezéssel jutalmazta. Az állás elfoglalása azonban nem volt könnyű, mivel az egyetem vezetése nem akarta Vámbéryt tanárként alkalmazni. Így először csak tanítóként működött az intézményben. Vámbéry maga úgy vélte, (10.) **zsidó** származása és a református egyházba való megtérése voltak fő okai, hogy ellenzik ottlétét. Az ellenséges fogadtatáshoz azonban nyilván hozzájárult az a tény is, hogy Vámbéry (11.) **érettségi bizonyítvánnyal** sem rendelkezett, egyetemi tanulmányokat pedig (12.) **sosem/sohasem/egyáltalán nem** végzett. Önmagát nem zsidónak, hanem (13.) **magyarnak** tekintette. 1865–1904 között a Budapesti Tudományegyetemen a (14.) **keleti** nyelvek tanítója, majd tanára lett. Itt alapította meg a világ első (15.) **turkológiai** tanszékét.”

3. feladat: Töredékek

A Vámbéry Ármin fiktív, kitalált életútját összefoglaló szövegben rejtőző művek címei a következők:

1. Bokhara története
2. Az iszlám a XIX. században
3. A hunok és avarok nemzetisége
4. Magyar és török-tatár szóegyezések
5. Vándorlásaim és élményeim Perzsiában
6. Oroszország hatalmi állása Ázsiában
7. Közép-ázsiai utazás
8. Indiai tündérmesék
9. A magyarság keletkezése és gyarapodása
10. Keleti életképek

Vámbéry Ármin életének **története** nem mondható mesébe illőnek. A bajorországi származású család Pozsony környékén, majd Dunaszerdahelyen telepedett le. Innen indult a vézna, törekeny, testi fogyatékkal rendelkező fiú, Vámbéry Ármin világjáró útjára.

Iskoláit viszontagságos körülmények között végezte, mivel nem nézték jó szemmel az **iszlám** vallással való rokonszenvét. Vallási meggyőződése okán gyakran váltott iskolát, de mindenhol a legjobbat hozta ki magából, önszorgalomból minden körülmények között jelesre vizsgázott. Kitartásának, édesanyja biztatásának köszönhetően elvégezte egyetemi tanulmányait is, ahol az **avarok** kutatásának szentelte idejét. Nyelvtudományi tanulmányai során mérte fel a különféle **szóegyezések** segítségével nemzetének rokonságát más nyelvekkel.

Ismeretterjesztő utakat szervezett, melyek során járt **Perzsiában**, az Egyesült Királyságban, Ausztriában, mely akkor még Osztrák-Magyar Monarchiaként volt ismert. Bejárta **Oroszország** vadregényes tájait, hol nem ritkán vált az **utazás** kalandossá, olykor egyenesen veszélyessé. **Indiai** expedíciója azonban kudarcba fulladt, mivel bal lábára lebéult.

Külföldön végzett munkássága mellett útleírásai is biztosították, hogy anyagi **gyarapodása** gondtalan életet biztosított családjának. Hűséges és szerető felesége, Kornélia és egyetlen fia, Ruzstem, ha csak teheték, elkísérték külföldi előadásaira, kutatásaira, melyeket a Magyar Tudományos Akadémia megbízásából végzett. Diplomatikai kapocsként szerepelt több európai konferencián, sőt ügynöki feladatokat is kapott a Brit Birodalom megbízásából. Visszaemlékezéseiben mindig örömmel és lelkesedéssel beszélt ezen **életképek** minden apró részletéről, mintha abban a percben élte volna át azokat újra és újra.

4. feladat: Örökségünk

Szlovákia UNESCO Világörökségi helyszínei és azoknak a világörökségi listára való felvételük évszámai:

- Vlkolinec – 1993
- Selmecbánya – 1993
- Lőcse, Szepes vára és a kapcsolódó műemlékek – 1993 (kiegészítve 2009)
- Az Aggteleki-karszt és a Szlovák-karszt barlangjai – 1995 (kiegészítve 2000)
- Bártfa – 2000
- A Kárpátok és más európai régiók ősbükkösei – 2007
- A szlovákiai Kárpátok fatemplomai – 2008
- A Római Birodalom dunai limese – 2021

5. feladat: Gazdaságos

A török gazdaságra jellemzőek fogalmak:

Van, **Antalya**, Konya, NOKIA, **BEKO**, Jaguar, TGV, **TEMSA**, **Vestel**, üvegyipar, **textilipar**, **autógyártás**, kerékpár, **televíziók gyártása**, kőolaj, **Etox**, porcelángyártás, gyémánt, **idegenforgalom**, Yettel, **uborka**, répa, banán, **füge**, **sárgabarack**, tulipán, **Fethiye**, **gránátalma**

6. feladat: Testvérek

A Zichy József és Zichy Ágost testvérpárra vonatkozó kérdések válaszai:

1. Mikor és hol született a testvérpár?

Zichy József – **1841. november 13. – Pozsony**

Zichy Ágost – **1852. június 14. – Bécs (Penzing – Bécs XIV. kerülete)**

2. Mikor (év és hónap) kezdték meg külföldi útjukat a Zichy-testvérek? – **1875. november**

3. Milyen útvonalon járta be Ázsia területét a testvérpár? – **Németalföld (Hollandia), Sziám (Thaiföld), Kína, Japán, Mongólia**

4. Hol található a történelmi Németalföld területe, merre voltak gyarmatai? – **Hollandia és Belgium területén, legfontosabb gyarmatai pedig Délkelet-Ázsiában voltak.**

5. Melyik sivatagot nevezték a korabeli időkben Mongol sivatagnak? – **Góbi-sivatagot**

6. Melyik tengerparti város kormányzására nevezték ki mindkettőjüket? – **Fiume (ma Rijeka)**

7. Mikor és melyiküket választotta a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává? – **1880. május 20-án Zichy Ágostot**

8. Hová utazott Zichy Ágost 1878-ban? – **Amerikába utazott – USA, Kanada, Kalifornia**